

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Sayı : 95871739-045.01-1566

10/06/2024

Konu : Taşkın Kanun
Tasarısı Hk

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığının 27.05.2024 tarih ve 1010 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğünce hazırlanan "Taşkın Kanunu" taslağına ilişkin görüşlerimiz istenmektedir.

Odamızın hazırladığı görüş formu mevzuat düzenleme esasları çerçevesinde hazırlanarak yazımız ekinde gönderilmektedir.

Söz konusu görüş yazımızda da belirtildiği üzere öncelikli olarak kanun tasarısının kapsayıcı bir anlayışla yeniden ele alınmasını ve görüşlerimizin dikkate alınarak yeniden düzenlenmesini arz ederiz.

Hüseyin ALAN
Yönetim Kurulu Başkanı

Ek: TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının Taşkın Kanun Tasarısına İlişkin Görüşleri (17 Sayfa)

Dağıtım:

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Tarım ve Orman Bakanlığı / (Su Yönetimi Genel Müdürlüğü)
Afad Başkanlığı / (Deprem ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğü)
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Orman Genel Müdürlüğü
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanlığı
Tmmob Yönetim Kurulu Başkanlığı

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASININ TAŞKIN KANUN TASARISINA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme

Genel Değerlendirme:

Günümüzde iklim değişikliğinin etkisiyle sıklığı ve şiddeti artan sel ve taşkın olayları insan yerleşimlerini önemli oranda tehdit eden, can ve mal kayıplarına yol açan bir afet risk faktörüdür. Sel ve taşkın olayları toplum yaşamını doğrudan ve dolaylı olarak çok çeşitli şekillerde etkilemekte, fiziksel ve ekonomik etkilerinin yanı sıra salgın ve bulaşıcı hastalıklara, zararlı kimyasalların etrafa yayılmasıyla çevre kirliliğine neden olabilmektedir. Bu etkiler olayın meydana gelmesinden sonraki uzun bir dönemde de devam etmektedir. Kanun tasarısında tanımlandığı şekliyle sel ve taşkın olayları sadece dere yatakları ve etrafında meydana gelen doğa olayları değildir. İnsan yerleşimlerinin, yapılaşmanın ve yanlış arazi kullanım kararlarının bir sonucu olarak asfalt, beton vb. geçirimsiz yüzeylerin arttığı, insan müdahaleleri ile doğal drenajın ve kıyı alanlarının bozulduğu veya tahrip edildiği kentlerimizde yoğun yağışlar sonrasında hızla akışa geçen suların neden olduğu ve literatürde “**Kent Seli (Urban Flooding)**” olarak tanımlanan sellenme ve su baskını olayları meydana gelmekte; yollar dere yataklarına dönüşmektedir. Benzer şekilde meteorolojik olaylar sonucu fırtına vb olaylar sonucu deniz kabarmaları veya deniz içinde meydana gelen; depremler, volkanik patlamalar, heyelanlar sonucunda “**kıyı taşkınları**”na, yeraltısuyu yükselmesine bağlı olarak da “**yeraltısuyu taşkınları**” veya “**göl taşkınları**” da meydana gelebilmektedir. Yukarıda genel olarak belirtilen etkenlerin jeolojik ve jeomorfolojik koşullarla (yeraltı suyu, geçirimsiz kayaların yüzeylenmesi, yamaç eğimi, kıyı yapıları, deniz içinde meydana gelen deprem, heyelan veya volkanik aktiviteler vb.) bütünleşmesi sonucunda günümüz yerleşim alanlarında sel ve taşkın maruziyeti ve kırılganlığı ve buna bağlı olarak bu olaylardan kaynaklanan kayıp ve zararlar artmış ve artmaya devam etmektedir.

Gündelik hayatta “Sel”, “Taşkın” ve “Su Baskını” eş kavramlar olarak kullanılıyor olsa da literatürde birbirinden farklı olayları tanımlamak için kullanılır. Sel, akarsuyun yatağında iri bloktan ince malzemeye kadar değişik büyüklüklerdeki rüsubatla birlikte hızlı akışıdır; Taşkın ise suyun yatağından yükselerek taşması veya deniz suyunun rüzgar vb olaylar ile deniz içinde meydana gelen deprem vb etkilerle yükselerek taşması olayıdır. Su baskını ise boru patlaması vb yapay veya yağış, hızlı erime vb doğal nedenlerle suyun bir alanı doldurması olayı olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu üç kavramın, olayın meydana gelme ve gelişim mekanizmalarının birbirinden farklı olmasından dolayı örneğin AB Sel Direktifinde (DIRECTIVE 2007/60/EC) nehir, kıyı, şehir ve hızlı sel ve taşkınları olarak 4 farklı olay tanımlanmıştır; aynı şekilde ulusal afet mevzuatının ilk yasalarından biri olan ve yayımlandığı 1943 yılından itibaren günümüze kadar yürürlükte kalan 4373 sayılı “Taşkın Sulara ve Su Baskınına Karşı

Korunma Kanunu”nda da “**Taşkın**” ve “**Sel**” farklı iki kavram olarak kullanılmıştır.

Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde "Taşkın Kanunu" taslağını değerlendirdiğimizde söz konusu Taslağın ülkemizin sel ve taşkın gerçekliğine bütünlüklü olarak bakmadığı, akarsu taşkınları dışında, şehir taşkınları, yeraltısuyu taşkınları, kıyı taşkınları, göl taşkınları gibi diğer taşkınları dikkate almadığı, kavramların ve süreçlerin önleme ve risk azaltma temelinde doğru bir şekilde taslak içinde işlevlendirilmediği görülmektedir. Taslağın, afet risklerini önleme ve azaltma sistemlerinin Sendai Eylem Planı ile çizilen genel çerçevesinin temel unsurları olan kamu yararının korunması, ekolojik ve teknolojik çözüm üretme ile kapsayıcılık, katılımcılık, erişilebilirlik boyutları son derece düşük ve yetersizdir. Taslak, bu konudaki ilk yasa olma özelliği taşıyan ve Cumhuriyet Döneminin de riski önleme ve azaltma odaklı ilk yasası olan 4373 sayılı “Taşkın Sulara ve Su Baskınına Karşı Korunma Kanunu”n sahip olduğu bakış açısına bile sahip değildir. 4373 sayılı Kanunda taşkın/sel riskli alanların önceden belirlenmesi için “etüt vb.” gerekli çalışmaların yapılması ve bu alanların ilanı yönündeki kamusal sorumluluklar açık olarak tanımlanırken sözkonusu Taslakta bu görev ve sorumluluklara açıklık getirilmemektedir. Aynı şekilde kentlerde iklim değişikliği ile seller ve taşkınlarla mücadele için günümüzde hızla yaygınlaşan yeşil altyapı çözümleri (sünger kent geçirimli yüzey oluşturma, yağmur suyu hasadı, yağmur bahçesi, tsunami ve benzeri olaylara karşı önleme veya erken uyarı sistemleri vb.) üstünkörü geçilmiş; doğal drenajın korunması ve üstü kapatılıp dar beton kanallara sıkıştırılan derelerin özgürce akmasını sağlayacak konulara değinilmemiştir.

Öte yandan taslak katılımcılığa oldukça kapalıdır. Sadece Bakanlığı ve onun yürüteceği faaliyetleri düzenlemeyi esas almış ülke genelinde konuyla ilgili birim ve kuruluşların fonksiyonları göz ardı edilmiştir. Örneğin ülke nüfusunun %90’nın yaşadığı belediyeler, köy yerleşik alanlarında imar ve altyapı çalışmalarını yürüten il özel idareleri sürecin dışında tutulmuşlardır. Yine Orman alanlarında sel ve taşkın önleme yapıları yapmakla görevli Orman Genel Müdürlüğü, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ile İçişleri Bakanlığına bağlı AFAD Başkanlığı gibi kurumların 1. Nolu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde sel ve taşkınların önlenmesine ilişkin görevleri görmezden gelinmiştir. Oysa afet risk yönetim sistemleri ilgili paydaşların ve tarafların etkin katılımını gerekli kılmaktadır. Ulusal, bölgesel (havza) veya yerel (il, belediye) ölçeklerinde tüm kişi ve kuruluşlar arasında bir koordinasyon sağlanamaması durumunda bugün yaşadığımız gibi sistem işlemeyecektir. Sel ve taşkın, tsunami tahmin ve erken uyarı sistemleri ile acil durum haberleşme sistemlerine yatırım yapmak, bunları geliştirmek, devamlılıklarını sağlamak, gerekli tahliye planlarını oluşturmak gibi sel ve taşkın afetlerine karşı risk azaltma ve hazırlık kapasitesinin geliştirilmesi ile ilgili politika, plan ve programları hazırlamak veya bu programları gözden geçirmek ve periyodik olarak güncellemek tüm paydaşların kolektif emeğinin bir eseri olmak durumundadır. Taslak bu nitelikte bir koordinasyon ve eşgüdümlü çalışma yerine Bakanlığın uygun gördüğü görevlerin paydaşlara dağıtıldığı merkezileşmiş bürokratik bir sistemi esas almaktadır. **Taslak bu haliyle “Türkiye Afet Risk Azaltma Planı(TARAP-2022-2030)”nda belirtilen, risklerin azaltılmasına da tam olarak hizmet etmeyecektir.**

Sonuç itibariyle; Tarım ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan "Taşkın Kanunu" taslağının gerek ülkemizin "afetlere hazır ve dirençli yerleşimler" hedefine ulaşmasına, gerekse sel ve taşkın risklerinin azaltılmasına tam olarak hizmet edecek bir nitelik taşımadığı görülmüştür. Taslağın katılımcı ve ülkenin somut ihtiyaçları temelinde yeniden hazırlanması amacıyla ilgili Bakanlıkça geri çekilerek içerisinde, İçişleri Bakanlığı AFAD Başkanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ile Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğine bağlı ilgili Odalarının da içinde yer aldığı bir çalışma grubunca yeniden hazırlanması uygun olacaktır. Söz konusu taslağa ilişkin Odamız görüşlerinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla bazı temel konulara yönelik yaklaşımlarımız aşağıda madde bazlı değerlendirmelerle daha ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Taşkın Kanunu		<u>Sel ve Taşkın Risklerinin Önlenmesi ve Yönetim Kanunu</u>
Değerlendirme		
<p>1943 yılında hazırlanan 4373 sayılı "Taşkın Sulara ve Su Baskınına Karşı Korunma Kanunu"nda "Taşkın" ve Sel" iki farklı olay olarak değerlendirilmiş, "önleme ve koruma" kavramına yer verilerek afet yönetiminde risk azaltma kavramı ilk kez ulusal mevzuata taşınmıştır. Söz konusu kanun Cumhuriyet döneminin ilk afet risk azaltma yasasıdır. Diğer yandan AB Sel ve Direktifi olan DIRECTIVE 2007/60/EC'nin orijinal adı "<i>Sel Risklerinin Değerlendirilmesi ve Yönetim Direktifi</i>"dir ("the assessment and management of flood risks"). Bu bağlamda, Taşkın Kanunu başlığı hem kavramsal olarak hem de işlevsel olarak hedeflenen çerçeveye uygun olmayacağı düşünülmekte olup, kanunun adının değiştirilerek, "<u>Sel ve Taşkın Risklerinin Önlenmesi ve Yönetim Kanunu</u>" olarak adlandırılması yararlı olacaktır.</p>		
<p>Amaç ve kapsam MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; taşkın riskinin yönetilmesi ve taşkın olumsuz etkilerinin azaltılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.</p>		<p>Amaç ve kapsam MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; <u>sel ve taşkın tehlike ve risklerinin önlenmesi veya azaltılması, yönetilmesi, ile olumsuz etkilerinden korunmasına</u> ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.</p>
Değerlendirme		
<p>"Bu kanunun amacı; taşkın riskinin yönetilmesi ve taşkın olumsuz etkilerinin azaltılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir" ibaresiyle riski yönetme ve taşkın olumsuz etkilerini azaltma hedeflenmekte, "<u>taşkın önleme veya riski ortadan kaldırma</u>" hedeflenmemektedir. Oysaki böyle</p>		

bir kanunun öncelikli hedefi riski ortadan kaldırma, başka bir ifadeyle taşkın meydana gelmesini önlemek olmalıdır. Ayrıca ülkemizin de taraf olduğu Bileşmiş Milletler Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'nde de vurgulandığı üzere, temel kavram dirençlilik olup sel/taşkın afeti dahil tüm afetlerin yıkıcı sosyal, ekonomik ve psikolojik etkileriyle mücadele bu kavram üzerinden tanımlanmakta; afet riskinin azaltılması, afetlere karşı dirençliliğin artırılması ve bu anlamda yerleşimlerin gelecekte meydana gelebilecek risklerden korunması esas alınmaktadır. Bu kavramsal çerçevenin Taslağa taşınması Kanunun amacına daha uygun olacağı gibi amacın daha iyi anlaşılmasını da sağlayacaktır.

Tanımlar

MADDE 2 Bu Kanun kapsamında;

...

i) Su yapıları: Baraj, gölet, regülatör, yükleme havuzu, tünel, kanal, borulu isale hattı, sulama tesisi, kollektör, içmesuyu, isale hattı, su haznesi, terfi merkezi, arıtma tesisi, atıksu toplayıcı hatları ile arıtma tesisi, atık depolama barajı, taşkın kontrol ve nehir yatağı düzenlenmesi tesisleri ve benzeri yapıları,

j) Taşkın: Bir akarsuyun herhangi bir sebeple yatağından taşarak çevresindeki canlılara, arazilere, yerleşim yerlerine, alt yapı tesislerine ve kültür varlıklarına zarar vermek sureti ile tesir bölgesinde normal sosyo-ekonomik faaliyeti kesintiye uğratabilecek ölçüdeki bir akış büyüklüğünü,

k) Taşkın kontrolü maksatlı master plan: Havzalarda gerçekleştirilecek taşkın kontrolü maksatlı çalışmalarını ihtiva eden planı,

l) Taşkın kontrol tesisi: Akarsuların geçtiği güzergahın özelliğine ve seçilen tekerrür debisine göre, hidrolik kriterler dahilinde taşkın ve rüsubat

Tanımlar

MADDE 2 Bu Kanun kapsamında;

i) Su Yapısı: İçme, kullanma, sulama, enerji, taşkın, vb. amaçlarla inşa edilmiş olan baraj, gölet, regülatör, hidroelektrik santral, cebri boru, yükleme havuzu, tünel, kanal, boru isale hattı kolektör, su deposu, sulama havuzu, terfi merkezi, arıtma tesisi, atıksu toplayıcı hatları, atıksu depolama barajı, sel ve taşkın kontrol ve akarsu yatağı düzenleme tesisleri ve benzeri yapıları,

j) Taşkın: Herhangi bir sebeple su ile kaplı olmayan alanların su ile kaplandığı durumu,

l) Taşkın kontrolü maksatlı master plan: Taşkın önleme ve kontrolü maksatlı çalışmalarını ihtiva eden planı,

<p>zararlarını azaltmayı amaçlayan yapıları,</p> <p>m)Taşkın risk haritası: Seçilen tekerrür debisine göre taşkın olumsuz etkilerinin, taşkından etkilenmesi muhtemel nüfusun, ekonomik faaliyetin cinsinin, taşkın anında kirliliğe sebep olabilecek tesislerin ve etkilenmesi muhtemel korunan alanların gösterildiği haritayı,</p> <p>n) Taşkın tehlike haritası: Seçilen tekerrür debisine göre taşkın halinde su altında kalacak coğrafi alanı, bu alandaki su seviyesini, su derinliğini ve su hızını dikkate alarak taşkın tehlikesini yüksek, orta ve düşük olarak derecelendiren haritayı,</p> <p>o)Taşkın yönetim planı: Taşkın tehlike haritalarına ve taşkın risk haritalarına dayanarak, taşkın riski altındaki alanlarda riskin yönetilmesi için taşkından önce, taşkın sırasında ve taşkından sonra alınması gereken tedbirleri ihtiva eden yönetim planını</p>		<p>m) Taşkın kontrol tesisi: Seçilen tekerrür debisine göre, jeolojik, hidrojeolojik ve hidrolik kriterler dahilinde taşkın ve rüsubat zararlarını azaltmayı amaçlayan yapıları,</p> <p>n)Taşkın risk haritası: Seçilen tekerrür debisine göre taşkın olumsuz etkilerinin, taşkından etkilenmesi muhtemel nüfusun, ekonomik faaliyetin cinsinin, taşkın anında kirliliğe sebep olabilecek tesislerin ve etkilenmesi muhtemel doğal çevrenin ve korunan alanların gösterildiği haritayı,</p> <p>n)Taşkın tehlike haritası: Seçilen tekerrür debisine veya yeraltı suyu yükselimine bağlı olarak taşkın halinde su altında kalacak coğrafi alanı, bu alandaki su seviyesini, su derinliğini veya yüksekliği ile su hızını dikkate alarak taşkın tehlikesini yüksek, orta ve düşük olarak derecelendiren haritayı,</p>
--	--	---

Değerlendirme

Tanımlar bölümünde taşkın ve su yapısı tanımı yeniden yapılmış, diğer tanımlarda ise bazı değişiklikler önerilmiştir. Taslak metinde belirtilen “**taşkın**” tanımı genel gerekçe bölümünde de belirtildiği gibi sadece akarsu taşkınları baz alınarak tanımlanmış olup, **şehir taşkınları, kıyı taşkınları yeraltısuyu taşkınları, göl taşkınları** gibi diğer taşkınlar dikkate alınmamıştır. Bu nedenle taşkın kavramı, yeniden düzenlenmiş, buna bağlı olarak da “**Su Yapısı, Taşkın Kontrol Maksatlı Plan, Taşkın Tesisi, Taşkın Risk Haritası, Taşkın Tehlike Haritası**” tanımlarında da gerekli redaksiyonlar yapılmıştır.

Genel esaslar

Genel esaslar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Taşkınların öncelikle can ve mal güvenliğini sağlayacak şekilde, genel sağlık, çevre, toprak, kültürel miras ve sosyo-ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve yönetilmesi,

b) Her türlü strateji, plan, proje ve uygulamaların taşkın riskine göre yapılması

c) Ulusal ve bölgesel kalkınma planları, taşkın yönetim planları, ilgili alt havzadaki tüm taşkın ve rüsubat kontrolü maksatlı master planların birbirleri ile uyumlu olması ve taşkın kontrol faaliyetlerinin buna göre yapılması,

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) **Sel ve Taşkın risklerinin** öncelikle **önlenmesi**, can ve mal güvenliği **ile doğal ve fiziki çevrenin korunmasını** sağlayacak şekilde genel sağlık, çevre, toprak, **doğal, tarihi ve** kültürel miras **ile** sosyo-ekonomik faaliyetlerin üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması **ve bu çerçevede** yönetilmesini,

b) Her türlü strateji, **etüt**, plan, proje ve uygulamaların **sel ve taşkın risklerinin önlenmesi, azaltılması ve afetlere karşı dirençliliğin artırılmasına** göre yapılması, **yenilikçi projelerin desteklenmesi**,

c) Ulusal, bölgesel **ve yerel** kalkınma planları, **afet risk azaltma ve müdahale planları, iklim değişikliği mücadele planları** ile **sel ve** taşkın yönetim planları, ilgili alt havzadaki **tüm sel**, taşkın ve rüsubat kontrolü maksatlı master planların birbirleri ile uyumlu olması ve kontrol faaliyetlerinin buna göre yapılması,

f) Sel ve taşkın kontrol ve yönetimi faaliyetleri akarsu taşkınları, yeraltısuyu taşkınları, kıyı taşkınları şehir taşkınlarını

		<p>da gözetilecek şekilde bütünleşik bir yönetim sistemine göre yapılması, g) Kırsal ve kentsel alanlar için düzenlenecek her ölçekteki planlar, taşın yönetim planı ve taşkın tehlike haritaları baz alınarak hazırlanır ve imar planlarına işlenir,</p>
<p>Değerlendirme</p> <p>Kanunun genel esaslarının belirtildiği bu bölümde Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi ve diğer ilgili uluslararası düzenleme ve yaklaşımlarda ifadesini bulan afet risk yönetimine güçlü vurgu yapabilmek; ulusal ölçekteki afet risk yönetim planları (TARAP;TAMP, İRAP vb) ile Kalkınma Planları ve diğer planlar arasındaki entegrasyonu ve eşgüdümü sağlamak ve özellikle sel/taşkın riski ile iklim değişikliği ile mücadele süreçlerinin yakın ilişkisini ele almak amacıyla maddenin bendlerine yukarıda belirtilen değişikliklerin yapılması uygun olacaktır. Bu kapsamda sel ve taşkın risklerinin öncelikle önlenmesi, önlenemiyorsa risklerin azaltılması ile sel ve taşkın tehlike ve risk haritaları baz alınarak mekânsal planlar ile uygulama imar planların hazırlanması maddeye ilave edilmiştir.</p> <p>Öte yandan sel ve taşkın afetleriyle mücadelenin önemli araçlarından biri de bütünleşik bir bakış açısıyla çalışan risk yönetim sisteminin oluşturulmasıdır. Bu anlamda sadece akarsu sel ve taşkınları değil, yeraltı suyu yükselmesine bağlı yeraltısuy taşkınları, deniz seviyesi yükselmesine bağlı kıyı taşkını olaylarını da gözetilen bütünleşik bir risk yönetim sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, sel ve taşkın tehlike ve risk verilerinin mekânsal planlama süreçlerine entegre edilmesi önemli bir risk azaltma aracıdır. Bu nedenlerle “Genel esaslar” başlıklı maddenin yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır. Ayrıca odamız tarafından önerilen bu düzenlemeler, 3194 sayılı İmar Kanunu, 7269 sayılı Afetler Kanunu ile bu kanunlara göre düzenlenen “Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin” amaçları ile örtüşmektedir.</p>		
<p>İdarelerin görev ve yetki paylaşımı MADDE 4- (1) Taşkın yönetim planları Bakanlık tarafından hazırlanır, hazırlatılır.</p> <p>(2) Taşkın tahmini ve erken uyarı çalışmaları Bakanlık koordinasyonunda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve İçişleri</p>		<p>İdarelerin görev ve yetki paylaşımı MADDE 4- (1) Sel ve taşkın tehlike ve risk haritaları jeolojik, hidrojeolojik, meteorolojik verilerine dayalı olarak havza ölçeğinde analiz edilerek zarara uğrayabilecek tüm değerleri kapsayacak şekilde ilgili idareler tarafından hazırlanır, hazırlatılır. Bu haritaların</p>

Bakanlığı ile yürütülür.

(3)Büyükşehir belediyesi olan illerde; akarsu ıslahları, ilgili büyükşehir belediyesi sorumluluğunda olup; bu alanlarda gerçekleştirilecek taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlere ait yapıların planlanması, projelendirilmesi, inşaatı, işletmesi, bakımı ve onarımı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alınarak büyükşehir belediyesi tarafından yapılır.

(4) Büyükşehir belediyesi olmayan illerde;

hazırlanmasında iklim değişikliğinin olası etkileri, havzanın morfolojisi, jeolojik yapısı, hidrojeolojik ve hidrolik karakteri ile deniz suyu seviyesinin yükselmesi ve tsunami gibi etkenler de gözönüne alınır.

(2) Sel ve Taşkın tahmini ve erken uyarı çalışmaları Bakanlık koordinasyonunda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı **ile havzadaki Belediyelerle birlikte** yürütülür.

(3)Büyükşehir belediyesi olan illerde; akarsu ıslahları, ilgili büyükşehir belediyesi sorumluluğunda olup; bu alanlarda gerçekleştirilecek taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlere ait yapıların planlanması, **etütlerin yapılması ve** projelendirilmesi, inşaatı, işletmesi, bakımı ve onarımı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alınarak büyükşehir belediyesi tarafından yapılır.

(4) Havzadaki Belediyeler ve İl Özel İdareleri başta olmak üzere planlama ve yapı ruhsatı verme yetkisinde olan tüm kurum ve kuruluşlar yürütecekleri her türlü iş ve işlemlerde sel ve taşkın tehlike ve risk haritalarını esas almak; imar planlarına sel ve taşkın tehlike ve riskli alan sınırlarını işlemek zorundadır.

(5) Sel ve taşkın risk yönetim planları tehlike

ve risk haritalarına uyumlu olarak ilgili idareler tarafından hazırlanır, hazırlatılır. Risk yönetim planları, riskin azaltılması ve dirençliliğin artırılmasına yönelik yapısal ve yapısal olmayan önlemleri içerecek şekilde hazırlanır.

(6)___Sel ve taşkın riskli alanlarda bilinçlendirme ve korunma eğitimleri mevcut afet risk azaltma ve müdahale planlarıyla uyumlu olarak ilgili idarelerin işbirliği ile yapılır.

Değerlendirme

Taslak doğrudan “taşkın yönetim planlarının” hazırlanması ile başlayan bir metodoloji sunmaktadır. Risk yönetim planlarından önce morfolojik, jeolojik, hidrolojik, hidrojeolojik ve meteorolojik etüt ve analizler yapılarak havza ölçeğinde sel ve taşkın tehlike ve risk haritalarının üretilmesi; daha sonra da bu haritalara dayalı yönetim planlarının oluşturulması gerekmektedir. Bu sistematik Taslakta ifade edilmediği için yeni fıkraların eklenmesi uygun bulunmuştur. Öte yandan sel ve taşkın riskleriyle mücadelenin önemli aktörlerinden biri de yerel yönetimlerdir. Bu nedenle gerek tehlike ve risk haritaları ile yönetim planlarının hazırlanması gerekse erken uyarı sistemlerinin uygulanması süreçlerinde yerel yönetimlere üstleneceği rollerin Kanun da tanımlanması yararlı olacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki özellikle Sendai Çerçevesinin kabulü ile birlikte afet terminolojisinde “afet yönetim” kavramı terk edilmiş yerine doğa olaylarını afete dönüştüren kırılganlıklarla mücadeleyi temsil içeriğinden dolayı “afet risk yönetim” kavramının kullanılması tercih edilmiştir. Bu nedenle Taslakta da “taşkın yönetim planı” yerine “sel ve taşkın risk yönetim planı” kavramının kullanılması uygun olacaktır.

Ülkemizde sel ve taşkın olayları heyelanlar ile birlikte gelişmekte; dere yataklarında yağışlara bağlı meydana gelen heyelanlar akarsuyun rüsuba yükünü dolayısıyla sel ve taşkın tehlikesini artırmaktadır. Başta İzmir, İstanbul olmak üzere birçok şehrimizin kıyı bölgelerindeki deniz ilerlemesi ve deniz suyunun araziye kaplaması da bir taşkın türü olarak değerlendirilmeli ve bu Kanun kapsamına alınmalıdır.

Öte yandan sel ve taşkın tehlike ve risk haritalarının etkin bir şekilde nasıl kullanılacağına Tasarıda belirtilmiş olması gerekliken bu yönde bir yaklaşım sunulmamış; bu konuda Bakanlık tek yetkili kılınarak diğer ilgili idareler gözardı edilmiş, Bakanlık dışında herhangi bir kurum ve kuruluş sürece dahil edilmemiştir. Ancak bilindiği gibi sel ve taşkın riskine maruz alanlar Belediye, İl Özel İdaresi, OSB Yönetimi, AFAD Başkanlığı gibi farklı kurumların yetki ve sorumluluk alanlarında kalabilir. Dolayısıyla bu kurumların süreçte rol üstlenmeleri; başta sel ve taşkın riskli alanlardaki

yurttaşların risk farkındalığını geliştirici eğitimler olmak üzere sel ve taşkın riskleriyle mücadele faaliyetlerinde işbirliği içinde olmaları gereklidir. Başta belediyeler olmak üzere kurum ve kuruluşların yürütecekleri her türlü iş ve işlemde sel ve taşkın tehlike ve risk verilerini esas almaları, planlama kararı verme yetkisine sahip idarelerin sel ve taşkın tehlike ve riskli alan sınırlarını imar planlarına işlenmesinin zorunlu kılınması gereklidir. Bu uygulama sadece Taslaktaki “Taşkın riski taşıyan alanlarda yapılaşmaya izin verilemez” hükmünün uygulanmasına destek olmayacak aynı zamanda hem bu yasağın daha etkin hale gelmesine hem de kamuoyunda afet farkındalığının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Kanunun ifade bütünselliği açısından Taslağın ilerleyen bölümlerinde yer verilmiş olan benzeri hükümlerin “İdarelerin görev ve yetki paylaşımı” paylaşımı başlığı altında yer verilmesi daha uygun olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşkın Riskinin Azaltılması

Akarsu ıslahları

MADDE 6 – (1) Akarsu veya mücavirlerinde planlama, proje ve inşaat çalışmalarında; ilgili bölgeye ait yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemleri, taşkın yönetim planları, taşkın kontrolüne yönelik olarak hazırlanan master plan, planlama ve projeler ile mevcut akarsu ıslahlarına uyulur. Söz konusu düzenlemeler öncesinde ilgili plan veya projeyi hazırlayan ve mevcut akarsu ıslahını yapan kurum ve kuruluşlardan görüş alınır

(2) Kentsel alanlarda, yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemleri, yeşil altyapı ve akarsu ıslahları birbiriyle uyumlu olarak yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşkın Riskinin Azaltılması

Akarsu ıslahları

MADDE 6 – (1) Akarsu veya mücavirlerinde planlama, **etüt** proje ve inşaat çalışmalarında; ilgili bölgeye ait yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemleri, **sel ve** taşkın **risk** yönetim planları, taşkın kontrolüne yönelik olarak hazırlanan master plan, planlama, **etüt** ve projeler ile mevcut akarsu ıslahlarına uyulur. Söz konusu düzenlemeler öncesinde ilgili plan veya projeyi hazırlayan ve mevcut akarsu ıslahını yapan kurum ve kuruluşlardan görüş alınır.

(6) **Tüm planlama, etüt, proje ve inşaat çalışmalarında havzadaki doğal drenajın korunması zorunludur. Dere yataklarının üzeri kapatılamaz, kapatılmış olanlar üzeri açılarak doğal drenaja kazandırılır. Kentsel alanlarda yağmursuyu hasadı ve yeşil altyapı**

		<p>tesislerine öncelik ve destek verilir.</p> <p>....</p> <p>(7) Yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemleri, yeşil altyapı ve akarsu ıslahları birbiriyle uyumlu ve iklim değişikliği mücadele plan ve programlarına dayalı olarak yapılır.</p> <p>(8) Sel ve taşkın riski olan alanlardaki akiferlerin beslenimi ile yeraltında su depolamaya yönelik projeler teşvik edilir.</p> <p>(9) Yeraltısuyu yükselmesine bağlı olarak oluşacak taşkınların önlenmesine ilişkin iş ve işlemler DSİ Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir</p>
<p>Değerlendirme</p> <p>Yukarıda değişik ve ilave maddelerde belirtilen sel ve taşkın risk yönetim sistemi, doğal drenajın korunması, yeşil altyapının teşviki, iklim değişikliği mücadelesi ile entegre çalışmak gibi birçok esasın yanı sıra son yıllarda öne çıkan ancak Taslakta yer verilmeyen yeraltı suyunun yapay yöntemlerle beslenmesi için yeraltında su depolama (yeraltı suyunu artırmak, yağış ve sel/taşkın sularının kontrolü vb.) çalışmalarını göz önüne alınarak madde de bazı değişiklikler ve yeni fıkra ilavesi önerilmiştir.</p>		
<p>Her türlü yol ve yol yapılarının inşası MADDE 8- (1) Yapılacak karayolu, demiryolu ve her türlü yol ve yol geçiş yapısı inşaatları ile ilgili çalışmalar sırasında taşkın</p>		<p>Her türlü yol ve yol yapılarının inşası MADDE 8- (1) Yapılacak karayolu, demiryolu ve her türlü yol ve yol geçiş yapısı inşaatları ile ilgili çalışmalar sırasında taşkın</p>

<p>yönetim planları esas alınır. Bu çalışmalarda, akarsu yataklarına ilişkin bu kanunun 4 üncü maddesinde belirlenen sorumluluk sahalarına göre ilgili idarenin ve Bakanlığın görüşü alınır.</p>		<p>yönetim planları esas alınır. Bu çalışmalarda, akarsu yatakları ve yeraltısuyu taşkını olan alanlarda bu kanunun 4 üncü maddesinde belirlenen sorumluluk sahalarına göre ilgili idarenin ve Bakanlığın görüşü alınır.</p>
--	--	---

Değerlendirme

Yapılacak yapılarda sadece akarsu yataklarının değil, yeraltısuyu yükselmesine bağlı etkilerinde göz önüne alınarak yapılması gerektiği düşünülmektedir. Aksi takdirde bugün yapılan bir çok yapı olası yeraltısuyu taşkını, kıyı taşkınları, göl taşkınlarından etkilenerek kullanılamaz hale gelebilir.

<p>Afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi</p> <p>MADDE 10- (1) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun uygulanmasında taşkın riski konusunda taşkın yönetim planlarına uyulur ve Bakanlık görüşü alınır.</p>		<p>Afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi</p> <p>MADDE 10- (1) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun uygulanmasında taşkın riski konusunda taşkın yönetim planlarına uyulur ve Bakanlık görüşü alınır. Taşkın riski bulunan alanlarda yapılacak, etüt, plan proje ve uygulamalar ile bunlara ilişkin alınacak tedbirler Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca ortak düzenleyecekleri yönetmelik esaslarına göre yürütülür.</p>
---	--	--

Değerlendirme

Söz konusu maddeye yapılan ilave ile taşkın sahalarında yapılacak her türlü plan, proje ve yapılarda uygulanması gereken esasların yönetmelikle düzenlenmesi sağlanacaktır.

İmar planları		
<p>İmar planları</p> <p>MADDE 15– (1) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu gereğince yapılacak her tür ve ölçekteki mekânsal plan çalışmaları, ilgili bölgeye ait yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemi; taşkın yönetim planları, taşkın kontrolüne yönelik hazırlanan master planları, planlamalar ve projeler ile mevcut akarsu ıslahlarına göre yapılır.</p> <p>(2) Her tür ve ölçekteki mekânsal plan çalışmalarında taşkın riski hususunda Bakanlığın görüşü alınır.</p> <p>(3) Taşkın yönetim planlarında yüksek, orta ve düşük tehlike derecesi olarak gösterilen alanlarda inşa edilecek yapılar için seçilecek subasman kotu, yapının bulunduğu alanlar için belirlenen taşkın su seviyesinin altında olamaz.</p> <p>(4) Plan yapılacak sahalarda kalan veya plandan etkilenmesi muhtemel akarsular için, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından imar planına esas, hidrolojik ve hidrolik etüt raporu hazırlanarak Devlet Su İşleri Genel</p>		<p>İmar planları</p> <p>MADDE 15– (1) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu gereğince yapılacak her tür ve ölçekteki mekânsal plan çalışmaları, ilgili bölgeye ait yağmur suyu altyapı sistemi, drenaj sistemi; taşkın yönetim planları, taşkın kontrolüne yönelik hazırlanan master planları, etüt, plan ve projeler ile mevcut akarsu ıslahlarına göre yapılır.</p> <p>(2)Taşkın tehlikesi bulunan alanlarda yapılacak her tür ve ölçekteki mekânsal planlar, taşkın tehlike ve riskleri göz önüne alınarak yapılır. Planlama çalışmaları esnasında Taşkın riski hususunda Bakanlığın görüşü alınır.</p> <p>(3) Taşkın yönetim planlarında yüksek, orta ve düşük tehlike derecesi olarak gösterilen alanlarda yapılacak etüt, plan, proje taşkın tehlike derecesi göz önüne alınarak yapılır. İnşa edilecek bina ve bina türü yapılar için seçilecek subasman kotu, yapının bulunduğu alanlar için</p>

<p>Müdürlüğünün uygun görüşüne sunulur.</p> <p>(2) Plan yapılacak sahalarda kalan veya plandan etkilenmesi muhtemel akarsular için, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından imar planına esas hidrolojik ve hidrolik etüt raporu hazırlanarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşüne sunulur.</p> <p>(3)</p>		<p>belirlenen taşkın su seviyesinin altında olamaz.</p> <p>(5) Plan yapılacak sahalarda kalan veya plandan etkilenmesi muhtemel akarsular için, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından imar planına esas jeolojik, hidrojeolojik, hidrolojik ve hidrolik etüt raporu hazırlanarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşüne sunulur.</p>
--	--	---

Değerlendirme

Günümüzde hazırlanan imar planlarında taşkın riskleri dikkate alınmamakta, her yıl kentsel ve kırsal bir çok alan taşkın sonucu tahrip, olmakta çok sayıda can kaybının yanında önemli oranda ekonomik kayıpla da karşı karşıya kalınmaktadır. Bunun önüne geçilebilmesi amacıyla tüm dünyada olduğu ülkemizde de imar planlarının hazırlanması veya revize edilmesi durumlarında bölgede olası taşkın tehlike ve risklerinin de mutlaka göz önüne alınması, yüksek riskli alanlarda yapılmaya izin verilmemesi ile diğer alanlarda ise nasıl izin verilebileceğine ilişkin düzenlemelerin ayrıntılı olarak tanımlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaçla maddenin farklı fıkralarında düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

<p>Taşkın tahmini ve erken uyarı çalışmaları, veri temini ve bilgi paylaşımı</p> <p>MADDE 18- (1) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişileri taşkın hususunda ihtiyaç duyulan her türlü bilgi ve verileri talep edilmesi halinde</p>		<p>Taşkın tahmini ve erken uyarı çalışmaları, veri temini ve bilgi paylaşımı</p> <p>MADDE 18- (1) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişileri taşkın hususunda ihtiyaç duyulan her türlü bilgi ve verileri talep edilmesi halinde</p>
--	--	--

bedelsiz olarak Bakanlığa vermekle mükelleftirler.		bedelsiz olarak Bakanlığa vermekle mükelleftirler. Bakanlık taşkın tehlike ve risk haritaları ile buna ilişkin verileri Coğrafi Bilgi Sistemleri vasıtasıyla halkın erişime açar.
Değerlendirme		
Afetlerle mücadelenin temeli toplumun olası afet tehlikeleri hakkında bilgi sahibi olmaları, tehlike ve risk kaynaklarını bilmeleri ile buna ilişkin kendilerine düşüne görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri ile mümkün olabilmektedir.. Bu nedenle gelişmiş tüm toplumlarda toplumun genelinin afet tehlike ve risk kaynaklarına ilişkin bilgiye erişimini sağlayacak düzenlemeler yaşama geçirilmiştir. Afet risklerini önlemenin birinci kuralı farkındalıktır. Bunun ülkemizde de hayata geçirilebilmesi için ilgili kurumlar tarafından hazırlanan sel ve taşkın risk harita ve raporlarının herkesin erişimine Coğrafi Bilgi Sistemleri vasıtasıyla açık hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir. İlave edilen cümle ile CBS vasıtasıyla verilere erişim sağlanacaktır.		
Yasak fiiller MADDE 21		Yasak fiiller MADDE 21 h) Yeraltısuyu taşkın alanlarında, her türlü yapı ve tesis inşa edilmesi,
Değerlendirme		
21. Madde de sayılan fiillerin yanında eksikli olduğunu düşündüğümüz “Yeraltısuyu taşkınına maruz kalabilecek alanlarda da her türlü yapı ve tesisin yapılması”, maddeye ilave edilerek yasak fiiller arasına alınması önerilmektedir.		
İdari nitelikteki cezalar MADDE 22-		İdari nitelikteki cezalar MADDE 22- d) Birinci fıkrasının (g),ve (ğ) ve (h) bendlerinde

		belirtilen yasak fiilleri işleyenlere beş milyon Türk Lirası
Değerlendirme		
Taslağın 21. Maddesinde önerilen ilave ek madde (h) gereğince bu madde de gerekli düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile “Yeraltısuyu taşkın alanlarında” da kanuna aykırı işlem yapanlar hakkında idari cezaların verilmesi sağlanmıştır.		
<p>Adli nitelikteki cezalar</p> <p>MADDE 24- (1) Akarsu yatakları ile taşkın kontrolü maksatlı tesislerde, ilgili idarenin izni alınmaksızın; taşkın kontrolü ile ilgili olanlar hariç olmak üzere inşai faaliyetlerde bulunan, doğal yatağı veya ıslah kesitini herhangi bir maksatla yetkisiz olarak daraltan, geçiş yapıları hariç olmak üzere çeşitli kullanım alanları oluşturmak maksadıyla akarsuların üzerlerini kapalı hale getiren, taşkın kontrol tesislerini işgal eden veya zarar veren, akarsu akış koşullarını bozacak müdahalelerde bulunanlar üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır</p>		<p>Adli nitelikteki cezalar</p> <p>MADDE 24- (1) Akarsu yatakları ile taşkın kontrolü maksatlı tesislerde, ilgili idarenin izni alınmaksızın; taşkın kontrolü ile ilgili olanlar hariç olmak üzere inşai faaliyetlerde bulunan, doğal yatağı veya ıslah kesitini herhangi bir maksatla yetkisiz olarak daraltan, geçiş yapıları hariç olmak üzere çeşitli kullanım alanları oluşturmak maksadıyla akarsuların üzerlerini kapalı hale getiren, taşkın kontrol tesislerini işgal eden veya zarar veren, akarsu akış koşullarını bozacak müdahalelerde bulunanlar ile taşkın tehlike planlarında belirtilenlerin aksine imar planı ve uygulama yapanlara üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır</p>
Değerlendirme		
Yapılan düzenleme ile” taşkın tehlike planlarında belirtilenlerin aksine imar planı ve uygulama yapanlar” hakkında da cezai iş ve işlemlerin yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.		

